

Міністерство освіти і науки України
Харківський державний університет харчування та торгівлі
Харківська обласна державна адміністрація
Національний аерокосмічний університет ім. М.Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»
Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця
Навчально-науковий інститут фінансів, банківської справи
Національного університету державної фіскальної служби України
Державний університет «Житомирська політехніка»
Львівський торговельно-економічний університет
Всеукраїнська професійна громадська організація
«Спілка податкових консультантів України»
Могильовська філія ПУО «БІП-Інститут правознавства»
(Республіка Білорусь)
Вітебський державний університет ім. П.М. Машерова
(Республіка Білорусь)
Вентспільський університетський коледж (Латвія)
Сопотська Вища Школа (Польща)
Університет фінансів, бізнесу та підприємництва (Республіка Болгарія)
Університет Жиліни (Словацька Республіка)
Клайпедський університет прикладних наук (Литва)

МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ: ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ, МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

**Матеріали I Міжнародної
науково-практичної конференції**

23 квітня 2020 р.

Харків
ХДУХТ
2020

УДК 330.354:339.92
ББК 65.9(4Укр)-96
М55

Організаційний комітет:

Голова комітету: *О.І. Черевко*, д-р техн. наук, проф.

Заст. голови: *Л.М. Янчева*, канд. екон. наук, проф.; *В.М. Михайлов*, д-р техн. наук, проф.;
А.Л. Фоцан, канд. техн. наук, доц.

Члени оргкомітету: *Т.В. Андросова*, дир. ННІЕФ, канд. екон. наук., проф.; *Т.М. Афоніна*, кер. віддлу орг.-інформ. роботи; *В. Бартосова*, канд. екон. наук, доц.; *М.Г. Беспарточний*, д-р екон. наук, доц.; *В.В. Богатирьова*, д-р екон. наук, проф.; *О.М. Жданович*, нач. Видавництва; *Р. Вазов*, д-р філософії, доц.; *О.М. Жданович*, нач. Видавництва; *М. Живітер*, д-р екон. наук, проф., академік; *Л.Г. Карпова*, дир. Деп. науки і освіти ХОДА; *Н.Б. Кацуна*, канд. екон. наук, доц.; *Р. Кіндіріс*, д-р наук з упр., проф.; *О.В. Кот*, канд. екон. наук, доц.; *А.С. Крутова*, д-р екон. наук, проф.; *М.О. Кузельєв*, д-р екон. наук, проф.; *Т.В. Мединська*, канд. екон. наук, доц.; *В.В. М'якінька*, канд. екон. наук, доц.; *О.В. Олійник*, д-р екон. наук, проф.; *Л.І. Рубаненко*, през. АУЕ; *Т.О. Ставерська*, канд. екон. наук., доц.; *Т.В. Шталь*, д-р наук, проф.

Конференцію включено до переліку наукових конференцій з проблем вищої освіти і науки у 2020 році згідно листа Міністерства освіти і науки України від 05.02.2020 р. № 22.1/10-280

Рекомендовано до видання вченою радою Харківського державного університету харчування та торгівлі, протокол № 7 від 19.02.2020 р.

М55 **Механізми забезпечення сталого розвитку економіки : проблеми, перспективи, міжнародний досвід :** матеріали І Міжнар. наук.-практ. конф., 23 квітня 2020 р. / редкол. : О. І. Черевко [та ін.] ; Харківський держ. ун-т харч. та торг. – Х. : ХДУХТ, 2020. – 277 с.

ISBN 978-966-405-497-0

Збірник містить матеріали доповідей учасників І Міжнародної науково-практичної конференції «Механізми забезпечення сталого розвитку економіки : проблеми, перспективи, міжнародний досвід» (23 квітня 2020 року, ХДУХТ, м. Харків), у яких розглядаються фінансові важелі, обліково-аналітичне забезпечення, соціально-економічні та правові аспекти імплементації цілей сталого розвитку національної економіки з урахуванням міжнародного досвіду та орієнтацією на підвищення професійної компетентності фахівців з управління, адміністрування та міжнародних відносин.

Матеріали друкуються в авторській редакції мовою оригіналу. Відповідальність за зміст матеріалів несуть автори.

УДК 330.354:339.92
ББК 65.9(4Укр)-96

ISBN 978-966-405-497-0

© Харківський державний університет харчування та торгівлі, 2020

К.Ю. Величко, канд. екон. наук, доц. (*ХНЕУ ім. С. Кузнеця, Харків*)

О.С. Данник (*ХНЕУ ім. С. Кузнеця, Харків*)

РОЗВ'ЯЗАННЯ ПРОБЛЕМИ КОНТРАБАНДИ ЯК ПРОЯВУ КОРУПЦІЇ В КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОГО МИТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Небезпідставну стурбованість щодо митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності в європейських партнерів викликають прояви корупції в митній сфері. Безумовно, наявність фактів контрабанди при митному оформленні є однією з актуальних проблем кожної держави в контексті захисту її економічних інтересів та виступає доказом неефективного митного регулювання. Незаконне переміщення через митний кордон наркотичних засобів, зброї, боєприпасів, культурних та історичних цінностей традиційно перебуває в центрі уваги кримінальних угруповань як один із способів швидкого збагачення. Проте, нажаль, контрабандними є значна частина експортно-імпортних товаропотоків в Україні, що впливає на недоотримання митних платежів, податків до держбюджету, та, головне, впливає на конкурентоспроможність товарів.

Згідно зі ст. 201 КК України «контрабанда» передбачає переміщення товарів через митний кордон України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю, вчинене у великих розмірах, а також незаконне переміщення історичних та культурних цінностей. [1]

Основними причинами, що впливають на розповсюдження контрабанди є: економічні передумови, недосконала митна та податкова політика, відсутність співробітництва правоохоронних та контролюючих органів України з такими ж органами інших держав з приводу обміну інформації щодо боротьби з переміщенням товарів поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю, переваженість митниць та недостатня кількість технічних засобів для здійснення контролю, недосконале нормативно-правове регулювання імпорту товарів та недосконале регулювання діяльності щодо боротьби з контрабандою товарів, недоліки у проведенні розслідувань у справах про контрабанду, низький рівень забезпеченості населення та безробіття у прикордонних регіонах.

Щодо рівні проявів контрабанди та порушення митних правил в Україні можна скласти уяву на підставі аналізу статистичних даних обсягу контрабанди в Україні. Так, згідно статистики Незалежної групи

з макроекономічного аналізу лише легальний зовнішньоторговий оборот України в 2018 році склав 104,5 млрд. дол. США, що еквівалентно 80% ВВП України, паралельно ж тіньовий імпорт – традиційно коливається в діапазоні 10% ВВП [2]. Це суттєві дуже показники.

Таким чином, діяльність органів державної влади має бути націлена на розробку дієвих механізмів протидії контрабанді, в тому числі шляхом посилення відповідальності, створення належних правових механізмів сприяння легальному переміщенню через державний кордон товарів, валюти, цінностей, іншого майна. В цьому контексті актуальним є Указ Президента України від 09.07.2019 р. № 505 «Про заходи щодо протидії контрабанді та корупції під час митного оформлення товарів», посилення функцій НАБУ, ДБР, Національної поліції України, розроблений органом ДМС законопроект у жовтні 2019 року, який передбачає криміналізацію нелегального ввезення підакцизних товарів.

Досвід європейських країн (посилення стандартизації ввезеної продукції, покращення умов проходження митного контролю) доводить, що ефективно запобігання контрабанді можливе лише на основі системного підходу. Це означає, що в систему заходів запобігання має входити комплекс заходів економічного, політичного, організаційного та правового характеру, які необхідно гармонійно поєднувати.

Прояви корупції під час митного оформлення та регулювання суттєво шкодять веденню бізнесу в країні загалом, спотворюють принципи конкуренції та функціонування бізнес-процесів, створюючи ризики для безпеки ланцюга постачання та економічної безпеки держави. На думку європейських фахівців, важливим є впровадження заходів, спрямованих на запобігання корупції, зменшення корупційних ризиків та встановлення сприятливого ділового клімату в країні. Для оцінки заходів із недопущення корупційних явищ під час митного оформлення було проведене експертне опитування, при цьому в ролі експертів (респондентів) були залучені фахівці у сфері митного регулювання, митні брокери та представники бізнесу, які здійснюють зовнішньоекономічну діяльність у кількості 9 чоловік. [3, с. 119-120]

За результатами опитування були надані такі рекомендації для запобігання корупційним проявам на митниці:

- респонденти вважають неефективними такі «традиційні», а фактично декларативні форми боротьби з корупцією, як посилення контролю за діями митників, удосконалення управління кадрами, очищення керівного складу митних органів тощо;

- більшість респондентів вважає, що зменшити корупцію

можна, збільшивши заробітну плату працівникам митних органів;

– також відзначають важливість активності бізнесу щодо запобігання корупції (а саме дія виключно в правовому полі, принципова відмова від давання будь-яких хабарів та інформування правоохоронних органів про неправомірні дії посадових осіб державних органів).

На думку експертів, для протидії корупції необхідним є застосування заходів, які спрямовані на запобігання корупції та викорінення передумов її виникнення, зменшення або ліквідацію корупційних складових. Тобто, інструменти боротьби з корупцією належать до таких сфер, як:

– законодавча (усунення прогалин у митному законодавстві, що зменшує можливості для неоднозначного його трактування митниками та підприємствами);

– технологічна (за рахунок спрощення та переведення митних процедур в електронні форми, тобто зменшується роль людського фактору, а відтак – і можливість виникнення корупції);

– операційна (прогнозоване та уніфіковане застосування законодавчих норм на всіх митницях).

Лише впровадження плану дій з адаптації процедур митного регулювання до європейської практики сприятиме не лише суттєвому спрощенню митних процедур, але й викоріненню проявів корупції на митниці, що стане позитивним сигналом для бізнесу та сприятиме зростанню обсягів експортно-імпортних операцій. [3, с.122].

Інформаційні джерела:

1. Кримінальний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>

2. Понад \$10 млрд складає щорічний обсяг контрабанди в Україні URL: https://antikor.com.ua/articles/314879-ponad_10_mlrd_skladaje_shchorichnij_obsjag_kontrabandi_v_ukrajini

3. Величко К.Ю., Носач Л.Л., Печенка О.І. Особливості митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності в умовах євроінтеграційного спрямування. Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг: Харків: ХДУХТ, 2019. Вип. 1 (29). С. 109-122.

Величко К.Ю., Данник О.С. Розв'язання проблеми контрабанди як прояву корупції в контексті формування ефективного митного регулювання	208
Величко К.Ю., Толок К.О. Екологічна криза як найбільший виклик світовій безпеці в умовах глобалізації	211
Величко К.Ю., Холодна А.В. Поглиблення взаємовідносин України та США як чинника стабілізації міжнародних відносин	213
Вострякова В.І. Формування сталих агрологістичних систем як фактор забезпечення біоекономічного вектору розвитку України	216
Жегус О.В. Зелений маркетинг як інструмент формування культури відповідального споживання	219
Зубко Д.О. Особливості створення та просування бренду на зарубіжний ринок	221
Кашперська А.І. Стратегічні напрями сталого розвитку підприємств готельно-ресторанного бізнесу	224
Кирильсва Л.О. Ініціативи професійних організацій розвитку інституту бухгалтерського обліку в умовах глобалізації	226
Козуб В.О. Особливості функціонування криптовалют в умовах фінансової глобалізації	229
Кулініч О.А. Brexit Великобританії: причини та наслідки для ЄС	232
Кулініч О.А., Федоренко Н.М. Міжнародний досвід використання глобальних вимірів сталого розвитку	235
Ольшанський О.В., Селютін В.М. Імплементация процесного підходу у теорію прийняття управлінських рішень	237

Наукове видання

**МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО
РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ: ПРОБЛЕМИ,
ПЕРСПЕКТИВИ, МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД**

**Матеріали I Міжнародної
науково-практичної конференції**

23 квітня 2020 р.

Видано в авторській редакції

Відповідальні за випуск: Т.О. Ставерська,
Н.Б. Кащена,
О.М. Жданович

Комп'ютерна верстка: Т.О. Ставерська,
Н.Б. Кащена

План 2020 р. поз. 5

Підп. до друку 21.04.2020 р. Формат 60x84 1/16. Папір офсет.
Ум. друк. арк. 16,1. Тираж 100 прим.

Видавець і виготівник
Харківський державний університет харчування та торгівлі
вул. Клочківська, 333, Харків, 61051
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 4417 від 10.10.2012 р.